

ARITAKE-WILD

Európai szociális partnerek közös projektje

„Kelet-közép európai szociális partnerek részvétele az európai szociális párbeszédben:

..... melyek a szociális partnerek igényei?"

MÁSODIK ORSZÁGSZMINÁRIUM-SOROZAT

Beszámoló a magyar országszemináriumról

MGYOSZ székház, Budapest
Magyarország

2005. október 4.

Készítette: ARITAKE-WILD
2005 október

ARITAKE-WILD

Európai szociális partnerek közös projektje:

„Kelet-közép európai szociális partnerek részvétele az európai szociális párbeszédben:
..... melyek a szociális partnerek igényei? “

Második országszeminárium-sorozat

MGYOSZ székház, Budapest
Magyarország
2005. október 4.

Bevezetés

A második országszeminárium-sorozat¹célja az új tagállamokbéli szociális partnerek európai szociális párbeszédben való részvételének serkentése. Harmadik állomása Magyarország, a szeminárium megrendezésének időpontja: 2005. október 4. A szeminárium céljai:

- Áttekinteni a projekt első szakaszában elkészített akcióterv megvalósításának előmenetelét;
- Megnevezni és megvitatni a felmerült problémákat és megoldási javaslatokat gyűjteni;
- Megállapítani azokat a prioritást élvező tevékenységeket, melyeket a szociális partnerintézetek magukban, illetve amelyeket közösen hajthatnak végre a jövőben.

A szeminárium meghívottjai négy munkáltatói és négy munkavállalói szervezetből kerültek ki. Az európai szociális partnerek az UNICE, UEAPME, CEEP és az ETUC képviselőiben vettek részt; illetve külső szakértők. A résztvevők teljes listáját az 1. számú melléklet tartalmazza.

Módszer

A szeminárium módszere azonos a nyolc kelet-közép európai országban megrendezett kétnapos szemináriuméval. Az egynapos találkozók célja az volt, hogy biztosítva legyen a magyar munkáltatói és munkaadói szervezetek lehető legnagyobb mértékű részvétele. Az európai szociális partnerek, illetve a külső szakértők hozzászólásai olyan módon szerveződtek, hogy segítsék a konkrét témára koncentrált vita menetét, a problémák megnevezését és a megoldások megtalálását; valamint hogy lendületet adjanak az

¹ Az első öt szeminárium egy öt új tagállamra szabott (Csehország, Magyarország, Litvánia, Lengyelország és Szlovákia). kísérleti projekt részét képezte. A projektet aztán kiterjesztették Észtországra, Lettországra és Szlovéniára is.

ARITAKE-WILD

akcióterv kidolgozásához. A részletes egyeztetések munkacsoportok keretében zajlottak. Plenáris ülések adtak alkalmat, hogy az összes résztvevő bevonásával megtörténjen a prioritások meghatározása, megállapodás szülessen az elvégzendő tevékenységekről. Annak érdekében, hogy az elképzelések megfogalmazását és megvitatását, a jövőbeli stratégiák kidolgozását a lehető legnagyobb mértékben megkönnyítsék, a szeminárium magyar nyelven folyt.

A szeminárium nyitásként a magyar szociális partnerek képviselői összegezték, hogy milyen lépéseket tettek az első szakaszban felvállalt feladatok végrehajtásáért. A szeminárium befejezéseként a szociális partnerek megállapodtak, hogy rövid és középtávon cselekedni fognak hatékonyabb működésük érdekében. A szeminárium ideje alatt munkacsoportokban folytak megbeszélések, plenáris vitákra került sor, valamint formális és informális hozzászólásaikkal az európai szociális partnerek is hozzájárultak a beszélgetés alakulásához.

A beszámoló szerkezetében követi a szeminárium programját. Áttekintést ad a munkafolyamat minden egyes szakaszára, továbbá tartalmazza a találkozóon megállapodás alapján kijelölt feladatok tervét. A szeminárium részletes programját a 2. számú melléklet tartalmazza. A munkafázisok a következők szerint foglalhatók össze:

Programszerkezet		
Első munkafázis	A magyar szociális partnerek összegzése	„A projekt első szakaszában rendezett szeminárium alkalmával megfogalmazott akcióterv megvalósítása”
Második munkafázis	Az európai szociális partnerek hozzászólása	„A jelenlegi európai szociális párbeszéd programja és a jövő prioritásai”
Harmadik munkafázis	Munkacsoportokban zajló megbeszélések és beszámoló	„Az akcióterv módosítása és fejlesztése a tapasztalatok és a változó prioritások fényében”
Negyedik munkafázis	Az európai szociális partnerek beszámolója	„Az új tagállamok szociális partnerszervezeteinek segítése európai szociális partnerek által szervezett programokkal, tevékenységekkel”
Ötödik munkafázis	Összefoglalás	„A megállapodott prioritások, igények és kihívások szerint aktualizált akcióterv”

Beszámoló a szemináriumról

Első munkafázis – „A projekt első szakaszában rendezett szeminárium alkalmával megfogalmazott akcióterv megvalósítása”

A magyar szakszervezetek által az első szakaszban megfogalmazott akcióterv a következő két pontból állt;

A magyar szakszervezetek első szakaszban megfogalmazott akcióterve

1. Szakszervezeti koordináció:

Egy olyan folyamatra van szükség, mely megkönnyíti a szakszervezetek véleményének koordinációját az európai témákban. Ez történhet az OET vagy egyéb új esernyőszervezet keretében. Munkacsoport alakul, mely konkrét, döntésre váró javaslatokat terjeszt minden egyes érintett szakszervezet elé.

2. Nyelv:

Rövidtávon: auditot tartunk a meglévő szakmánkénti nyelvi kompetenciák megteremtésére, melyek szükségesek az európai szociális párbeszédben való hatékony részvételhez. Hosszútávon: mind szakmai, mind nyelvi képességekkel rendelkező munkaerő felvétele a szakszervezetekhez. Elismert tény, hogy a nyelvi tudás, a technikai ismeretekben való jártasság és a tárgyalóképesség nincs összhangban. Ez a hiányosság kiegészítő képzéssel orvosolandó.

A magyar szakszervezetek eddig a következő kezdeményezéseket tették az akciótervben felvállalt kötelezettségek teljesítése érdekében:

- ◇ Az Országos Érdekegyeztető Tanácson (OÉT) belül munkacsoport alakult, mely információval szolgál és segíti az ülésekre való felkészülést;
- ◇ Az információáramlást meggyorsító elektronikus kapcsolat megteremtéséről tárgyalnak;
- ◇ Nyelvi kurzusok finanszírozására különböző források (elsődlegesen az ETUC által) igénybevétele.

Az akciótervet támogató kezdeményezések mellett a magyar szakszervezetek beszámoltak arról is, hogy jelentős haladást értek el az ágazati szociális párbeszéd területén. Remélik továbbá, hogy ez serkenteni és erősíteni fogja a nemzeti és az európai szintű szociális párbeszéd további fejlődését;

A fentebbi tevékenységek megvalósítása során a következő nehézségek merültek fel:

- ◇ A magyarországi szakszervezet heterogén szerkezete miatt nem vált lehetővé „ernyőszerű” vagy „koordináló jellegű” szervezettség.
- ◇ Bár megfigyelhető a nyelvi képességek terén tett előrelépés, a nyelvtudás és a technikai ismeretekben való jártasság közötti összhang hiánya még mindig komoly problémát jelent.

A magyar munkáltatói szervezetek által az első szakaszban megfogalmazott akcióterv a következő két pontból állt;

A magyar munkáltatói szervezetek első szakaszban megfogalmazott akcióterve

1. Információáramlás:

Formálisabb és megbízhatóbb rendszer felállítására van szükség, mely az európai szociális párbeszédre vonatkozó információk jobb áramlását teszi lehetővé.

2. Nyelv:

Nyelvtudással rendelkező technikai szakértőket kell fellelni, akik képesek a munkaadói oldal hatékony képviselőjére az európai szintű szociális párbeszédben.

A magyar munkáltatói szervezetek eddig a következő kezdeményezéseket tették az akciótervben felvállalt kötelezettségek teljesítése érdekében:

- ◇ Az MGYOSZ teljesjogú UNICE-tagsága körüli európai ügyekben a munkáltatói vélemények koordinálása új mechanizmusok által. Ezek a szerveződések azonban még újak, a meghonosodáshoz időre van szükség;

A fenti lépés megvalósítása során a következő nehézségek merültek fel:

- ◇ Sikerült ugyan sikereket elérni a magyar munkáltatói szervezetek tevékenységének koordinálása terén, ám továbbra is érzékelhető, hogy nagy, közepes és kisvállalkozások érdekeinek képviselője a munkáltatói szervezetek sokszínűsége miatt továbbra is megoldásra váró feladat.
- ◇ Nehéznek bizonyult olyan ügyekben előrelépni, amikor a szociális partnerek közös fellépésére volt szükség. A hatékonyabb informális kapcsolat nem helyettesítheti megfelelő módon a formális mechanizmusok meglétét.

Második munkafázis: - „A jelenlegi európai szociális párbeszéd programja és a jövő prioritásai”

Valeria Ronzitti (CEEP) előadásában felvázolta az európai szociális párbeszéd történetének és fejlődésének főbb állomásait; ismertette a szociális párbeszéd jelenlegi munkaprogramját; és bemutatta a várhatóan középpontba kerülő jövőbéli prioritásokat. A részletes előadás a 3. számú mellékletben található.

Harmadik munkafázis – Munkacsoportokban zajló megbeszélések és beszámoló „Az akcióterv módosítása és fejlesztése a tapasztalatok és a változó prioritások fényében”

A magyar résztvevőket három munkacsoportba sorolták: egy „szakszervezeti csoportba”, egy „munkáltatói csoportba” és egy, a mindkét oldalt képviselő „vegyes csoportba”. Az UNICE, UEAPME és CEEP képviselőiben megjelent résztvevők a munkáltatói csoporthoz csatlakoztak; az ETUC két szakértője és egy külső szakértő a szakszervezetek csoportjához; az ETUC, CEEP és a UNICE munkatársa egy külső szakértővel a vegyes csoport munkájába csatlakozott be. Minden csoportból kijelöltek egy magyar résztvevőt, aki beszámolt a csoportban zajlott munka eredményeiről.

A csoportoknak 90 perc állt rendelkezésre, hogy megvitassák a következő kérdéseket:

A plenáris előadások fényében – a jövőbéli akciótervek felállításához mely pontokon van szükség fejlődésre?

Az akcióterv megvalósítása közben szerzett tapasztalatok birtokában és a változó szervezeti és nemzeti/európai prioritásokat figyelembe véve – mit kell tennünk az elkövetkező egy évben? Három évben?

A három munkacsoport beszámolója alapján a következők állapíthatók meg;

Szakszervezeti csoport

- Európai témákban mind nemzeti mind ágazati szinten szükség van egy hatékonyabb koordináció kiépítésére;
- A magyar szociális partnerek támogatására közös szakértői bázist kell teremteni;
- A nyelvi készségeket tovább kell fejleszteni, különös tekintettel a speciálisan uniós és a szociális párbeszédben használt nyelvezet elsajátítására;
- Közös képzés indítása a kommunikáció terültén, kompromisszumra alapozott, bizalomépítést célzó tárgyalások folytatása, mely a szociális partnerek javát szolgálja;

- Tanulmányokat kell készíteni és szélesebb körben ismertetni itthon a keretmegállapodások megvalósítása során nyert tapasztalatokról;
- A munkáltatói szervezetekkel vitabeszélgetéseket kellene szervezni, hogy megvitassuk a közös prioritásokat. A program vitára nyitott, de a témák közé kellene venni az öregedő társadalom problémáját, a feketemunkát, (az esélyegyenlőséghez kapcsolódó) munkahelyi stresszt, a fiatalok foglalkoztatását és az életen át tartó tanulást.

Munkáltatói csoport

- Az európai szinten képviselhető egyhangú magyar munkáltatói vélemény kialakítása még kihívásokkal küszködik. A szervezeteknek hatékonyabb koordinációs mechanizmus kiépítésére van szüksége.;
- Fejlettebb nemzeti kétoldalú tárgyalásokra van szükség, hogy elkerülhető a már tapasztalt távmunka, mikor is a megegyezést nemzeti jogszabály biztosította;
- Egyértelműbbé kell tenni a nemzeti igények és aggodalmak EU szinten történő kommunikációját, illetve a közösségi szintű igényeket és problémákat érthetőbben kell közvetíteni a nemzeti szintre;
- A hálózatok fejlesztésére kell összpontosítani és jobban kihasználni a kevésbé formális kapcsolatok meglétét.

Vegyes csoport

- A magyar szociális partnereknek bipartite fórumot kellene létrehozniuk olyan témák megvitatására, mint ideiglenes munka, fiatalság helyzete, munkanélküliség, vállalati szociális felelősség;
- Fiatalokat képzés segítségével bátorítani kell, hogy vegyenek részt az európai ügyekben;
- Jobban be kell vezetni mind a nemzeti, mind az európai szintű szociális párbeszéd működését. Erre a célra egy információt szolgáltató közösen felállított intézet szolgálna.

Negyedik munkafázis - „Az új tagállamok szociális partnerszervezeteinek segítése európai szociális partnerek által szervezett programokkal, tevékenységekkel”

A projekt első szakaszában, 2004-ben a nemzeti szociális partnerek által jelzett igények feltett kérdések megválaszolásául az európai szociális partnerek lépéseket tettek, hogy hatékonyabbá tegyék az új tagállamok részvételét az európai szociális párbeszédben. A két oldal helyzetét Jeanne Schmitt a UNICE-től, illetve Borbély Szilvia az ETUC-től ismertette;

- Forrásközpontos – az európai szociális partnerek forrásközpontokat állítottak fel mind a munkáltatói, mind a munkavállalói szervezetek számára. Továbbá internetes oldalt üzemeltek be az új szolgáltatások ismertetésére;
- Képzési és kompetenciafejlesztési lehetőség – az európai szociális partnerek segítséget nyújtanak a nemzeti szakértők továbbképzéséhez, pl.: részvételt biztosítanak az európai szintű találkozókra;
- Szociális partnerek kompetenciájának fejlesztése – nemsokára bemutatásra kész lesz egy sorozat, mely segítségével az egyének és szervezetek összehasonlíthatják saját képességeiket a hatékony európai szociális partnerek példájával.

A részletes előadásokat a 4. és 5. számú melléklet tartalmazza.

Az európai szociális partnerek véleményezték, hogy részükről mely témákat és prioritásokat tartják a legfontosabbnak a magyar szociális partnerek számára. A javaslatok a következőkben foglalható össze;

- Maximális mértékben ki kell használni az európai szociális partnerek által kínált segítséget. Jelenleg anyagi forrásokhoz van hozzáférési lehetőség és támogatási tevékenységek vehető igénybe.
- Az európai szociális párbeszéd hosszú úton ment keresztül, mely büszkeségre ad okot. A magyar szociális partnerek fejlődése érdekében erőiket konszolidálni kell és teret kell teremteni az önálló cselekvéshez. Az európai partnerek ebben segítséget nyújthatnak.
- Lényeges minél előbb megfontolni a szociális partnerszervezeteken belüli és közti koordináció javítását, mely további lehetőséget adna a minőségében jobb és számban több informális találkozók lefolytatásához. Az európai szociális partnerek munkaprogramja alapként felhasználható a formális és informális tárgyalásokhoz.
- Az európai szintű szociális párbeszéd nem lehetőség, hanem kötelesség. A nemzeti hatáskörbe tartozik annak megítélése, hogy milyen szerveződési formában tudnak a nemzeti partnerek a leghatékonyabban részt venni ennek folyamatában.
- Minden szociális partner kötelezettséget vállal tagjai irányában, az ő ágazati, nemzeti és közösségi szintű érdekeik képviselőjére. A hatékonyabb európai szintű képviselő nyújt lehetőséget a fontos döntések formálására, melyek hatással bírnak mind a tagvállalatok, mind pedig a munkavállalók sorsára. Ez egy lehetőség, mellyel lehet élni vagy el lehet szalasztani.

- Kulcsfontosságú a kiemelt témák meghatározása és középpontba állítása. A prioritások hiányában elveszhetünk a problémák forgatagában.

A nemzeti partnereknek egyéni hozzászólások keretében lehetőségük nyílt véleményezni, hogy az elhangzott előadások alapján a vita mely témáit ítélik a legfontosabbnak. A következő lista nem tükröz fontossági sorrendet. A többször említett témák is csak egyszer szerepelnek. A lista csak felsorolja az említés sorrendjében a magyar szociális partnerek véleményét:

- A magyar szociális partnerek csalódottak, hogy a térség új tagállamainál kisebb mértékű előrehaladást mutattak fel;
- Bipartite fórum megteremtése szükséges;
- Jobban be kell vezetni a köztudatba mind a nemzeti, mind az európai szintű szociális párbeszéd jelentőségét;
- Közös egység a munkáltatói szervezeteken és a szakszervezeteken belül a szakértői fejlesztés érdekében;
- Stílusváltás és kevésbé konfrontáló jellegű tárgyalási mód. Európai szinten nem rekednek meg a tárgyalások az egyéni ellentétek miatt. Ezt a magyar partnereknek ezt még el kell sajátítaniuk;
- A szociális párbeszéd támogatása mindhárom szinten: ágazati, nemzeti és európai szinten;
- Prioritások felállítása és erők összpontosítása;
- Nyelvi képességek javítása;
- Szociális partnerek közös képzése a kompromisszumra alapozott tárgyalások elsajátítása érdekében;
- Ne várjuk a kormánytól a megoldást;
- Nem feltétlenül a szakszervezetek és a munkáltatói szervezetek számának csökkentése a cél. Elvárás azonban a mai eredményekből kiindulva munkálkodni és megtalálni a közös érdekerületeket és kijelölni a közös prioritásokat;
- Át kell hidalni az ágazati, a nemzeti és az európai szociális párbeszéd közti szakadékokat;
- Nézzünk szembe ténnyel, hogy az európai szociális párbeszéd nem egy lehetőség.

Ötödik munkafázis - „A megállapodott prioritások, igények és kihívások szerint aktualizált akcióterv”

Az egyéni hozzászólások után a munkacsoportok beszámolója került megvitatásra a nap során elhangzott információk fényében. A résztvevők megállapodtak, hogy a projekt első szakaszában felállított akcióterv módosítandó és aktualizálandó az eddig szerzett tapasztalatok birtokában. Megállapítható, hogy a szociális partnerek külön-külön és a munkaadói és munkavállalói szervezetek közös akciói is ugyanazokat a fejlesztendő

területeket célozzák meg. Az alább felsorakoztatott feladatok koncentráltak és megvalósíthatók.

Magyar akcióterv

- 1. Formális vagy informális bipartite fórum létrehozása;***
- 2. A szervezeteken belüli, illetve a szervezetek közötti koordináció javítása;***
- 3. Nyelvi készségek fejlesztése;***
- 4. Szakértői adatbázis létrehozása;***
- 5. Információcsere és információáramlás javítása;***
- 6. Tanulmány készítése és tanulni a keretmegállapodások megvalósításának tapasztalatából.***

A találkozó végeztével köszönet illette mindazokat, akik segítséget nyújtottak a szeminárium megszervezésében és lebonyolításában.

Mellékletek

1. számú melléklet	Részvételi lista
2. számú melléklet	A szeminárium programja
3. számú melléklet	Az európai szociális párbeszéd: program és jövőbéli prioritások
4. számú melléklet	Az európai szociális párbeszéd: a munkáltatói oldal támogatási eszközei
5. számú melléklet	Az európai szociális párbeszéd: a munkavállalói oldal támogatási eszközei
6. számú melléklet	2005-ben a második országszeminárium-sorozat alkalmával felállított magyar akcióterv

„A kelet-közép-európai országok szociális partnereinek részvétele az európai szociális párbeszédben: melyek a szociális partnerek igényei?”

Magyar országszeminárium az európai szociális partnerek közös szervezésében

Helyszín: MGYOSZ, Kossuth tér 6-8. 1055 Budapest
 Időpont: 2005. október 4.

9.00 – 9.30	Köszöntő, napirend ismertetése	A. Wild úr plenáris ismertetője
9.30 – 10.45	A magyar munkavállalói és munkaadói oldal szóvivőinek előadása A szociális partnerek közös tevékenységének ismertetése Az akcióterv megvalósításáról készített beszámolók tartalmazzák: a megvalósítás sikeres lépéseit, illetve ha volt, kudarcait, valamint azok okait.	Plenáris
10.45 – 11.00	Kávészünet	
11.00 – 11.45	Az európai szociális partnerek előadása az európai szociális párbeszéd programjáról és prioritásairól	Plenáris
11.45 – 11.50	A három munkacsoport megszervezése és feladataik ismertetése (munkaadók, munkavállalók, közös)	A. Wild úr plenáris ismertetője
11.50 – 13.15	A három munkacsoport külön helyszíneken párhuzamosan dolgoz ki választ a következő kérdésekre: 1. A plenáris előadások alapján mely pontokon lenne szükség a következő akciótervek teljesebbé tételére, javítására? Mit kellene „elsajátítaniuk” a magyar szociális partnereknek? 2. Az akcióterv megvalósításának tapasztalata alapján, valamint a változó szervezeti, nemzeti / európai prioritások fényében mely teendők várnak a magyar szociális partnerekre az elkövetkező egy évben? Három évben?	Csoportmunka
13.15 – 14.45	Ebéd	
14.45 – 15.30	A munkacsoportok beszámolója, a javasolt intézkedésekkel kapcsolatos kérdések	Plenáris
15.30 – 16.15	Az európai szociális partnerek előadása a munkaadói, illetve a munkavállalói oldal támogatási eszközeiről. 1. forrásközpontok 2. képzési időszakok 3. kompetenciafejlesztő projektek A téma megvitatása a jelenlévőkkel	Plenáris
16.15 – 16.30	Kávészünet	
16.30 – 17.15	Beszélgetés a jövőbeli akciótervek tartalmáról és prioritásairól a munkacsoportok beszámolóit és az európai szociális partnerek előadása alapján	Plenáris
17.15 – 18.00	Konszenzus kialakítása a munkaadói és a munkavállalói oldal között az elkövetkező egy évben / három évben végrehajtandó egyéni és közös intézkedésekről	Plenáris
18.00	Záró összegzés	Plenáris

6. számú melléklet

2005-BEN A MÁSODIK ORSZÁGSZEMINÁRIUM-SOROZAT ALKALMÁVAL FELÁLLÍTOTT
MAGYAR AKCIÓTERV

A magyar szociális partnerek akcióterve

Mely megvalósítandó mind a munkáltatói, munkavállalói szervezetek által külön-
külön mind közös akciók által

1. Formális vagy informális bipartite fórum létrehozása
2. A szervezeteken belüli, illetve a szervezetek közötti koordináció javítása;
3. Nyelvi készségek fejlesztése;
4. Szakértői adatbázis létrehozása;
5. Információcsere és információáramlás javítása;
6. Tanulmány készítése és tanulni a keretmegállapodások megvalósításának tapasztalatából.